

Міністерство культури України
Національна бібліотека України для дітей

Код майбутнього: читай, твори, перемагай

Методичні рекомендації щодо проведення
ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ТИЖНЯ ДИТЯЧОГО ЧИТАННЯ – 2026

Міністерство культури України
Національна бібліотека України для дітей

Код майбутнього: читай, твори, перемагай

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ
ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ТИЖНЯ ДИТЯЧОГО ЧИТАННЯ – 2026**

Київ — 2026

УДК 027.625(477):028

К 57

Відповідальна за випуск А. І. Гордієнко

Укладач О. Г. Бойко

Редактор О. А. Кадькаленко

«Код майбутнього: читай, твори, перемагай» : метод. поради до проведення Всеукр. тижня дит. читання – 2026 / Національна бібліотека України для дітей ; укладач О. Г. Бойко ; ред. О. А. Кадькаленко. — Київ : НБУ для дітей, 2026. — 44 с.

Методичні поради містять розробки онлайн- та офлайн-заходів для проведення у межах Всеукраїнського тижня дитячого читання. Орієнтовані на популяризацію творчості сучасних і класичних українських письменників, формування читацької культури дітей та підлітків, розвиток критичного мислення й емоційної стійкості засобами книги. Рекомендовані для працівників бібліотек для дітей та інших позашкільних закладів.

© Національна бібліотека України для дітей, 2026

ВСТУП

У 2026 році Всеукраїнський тиждень дитячого читання не лише зберігає свою актуальність, а й трансформується у стратегічний інструмент психосоціальної підтримки. В умовах війни книга стає фундаментом національного самоусвідомлення та стійкості. Він і надалі відіграє важливу роль у формуванні читацької культури, водночас сприяючи розвитку емоційної стійкості та соціальної згуртованості дітей і підлітків.

Завдяки мужності й самовідданості захисників і захисниць Збройних сил України, волонтерів, медиків, рятувальників та тисяч небаждужих громадян ми маємо змогу продовжувати важливу культурно-освітню традицію — проводити Всеукраїнський тиждень дитячого читання як символ незламності, віри в силу слова та відповідальності за майбутнє покоління.

Читання для дітей сьогодні — це значно більше, ніж дозвілля. Це інструмент психологічної підтримки, соціалізації та виховання відповідального громадянина. Саме через книгу дитина вчиться ставити запитання, чути іншого, осмислювати складні теми, формувати власну позицію та знаходити слова для вираження почуттів і переживань.

Методичні рекомендації покликані допомогти бібліотекарям у плануванні та проведенні Тижня читання з урахуванням реалій сьогодення, поєднуючи очні, дистанційні та змішані формати роботи. Запропоновані форми діяльності легко адаптуються до різних умов і орієнтовані на активну взаємодію з дитиною як читачем, співтворцем і учасником бібліотечного простору.

Особливого значення у 2026 році набуває робота бібліотек із темами психологічної стійкості, інклюзії, соціальної згуртованості та відновлення. Читання постає як інструмент м'якої реабілітації, спосіб делікатного проговорення складних тем — втрат, змін, дорослішання, вибору та відповідальності. Важливо створювати умови, в яких дитина може не лише слухати або читати, а й висловлювати власну думку, ділитися почуттями та бути почутою.

Ключовим змістовим вектором Тижня – 2026 є модернізація, поєднання української літературної традиції класики в цифровому вимірі та нова ідентичність. Важливо презентувати класичну спадщину не як архівне минуле, а як живий, актуальний ресурс для формування сучасної ідентичності дитини. Творчість письменників-ювілярів може подаватися через інтерактивні формати, що інтегрують літературу в аудіовізуальний простір. Використання актуальних музичних жанрів дозволяє «осучаснити» класику, роблячи її ближчою до підліткового світосприйняття. Ми об'єднуємо традиційний формат книжкових виставок із динамічними мультимедійними проєктами, створюючи інтерактивне середовище для читача. Щоб допомогти підліткам відчувати «живий зв'язок» із текстом, доцільно впроваджувати формати, де дитина є активним учасником, а не глядачем.

Для залучення сучасного покоління читачів рекомендується використовувати наступні інструменти, інтерактивні та ігрові практики:

Літературні медіапроєкти: створення літературних подкастів (короткі аудіовипуски, де підлітки обговорюють класичні твори через призму сучасного досвіду); TikTok-серіали за мотивами творів класиків (запис серії коротких вертикальних відео, що адаптують сюжети класиків під тренди соцмереж, роблячи літературу частиною щоденного контенту дітей і підлітків).

Метод актуальних асоціацій: візуалізація зв'язків між проблемами, які порушували автори минулого, та викликами, з якими діти стикаються сьогодні. Це може бути створення «карт ментальності», де проблеми героїв минулого (пошук ідентичності, вибір між обов'язком і почуттям) порівнюються з викликами, які долають діти під час війни.

Літературний косплей та рольове моделювання: творче перевтілення у героїв класики, але в контексті сучасних обставин. Наприклад: «Якби герої творів Івана Франка чи Лесі Українки були нашими сучасниками, якими б волонтерами чи захисниками вони стали?». Це стимулює глибше розуміння психології персонажів.

Цифровий сторітелінг та SMM-проєкти: створення профілів персонажів у Instagram або Telegram. Розробка чат-ботів, що транслюють цитати авторів у форматі месенджерів. Це перетворює статичний текст на живий діалог у звичному для підлітків середовищі.

Гейміфікація читачького досвіду: розробка інтерактивних ігрових маршрутів та квестів на основі біографій письменників-ювілярів. У такому форматі кожен етап – це не сухий біографічний факт, а розгадка загадки або знайдений «артефакт», що відкриває нову, часто неочевидну грань особистості автора. Це перетворює процес пізнання на захопливе дослідження.

Створити простір, де класичне слово стає інструментом самовираження. Такий формат популяризації дозволяє дітям не просто вивчати літературу, а «привласнювати» її, роблячи частиною свого світогляду.

Поряд із класичною спадщиною важливе місце відведено сучасній українській дитячій літературі. Ігрові програми, читацькі квести, літературні знайомства, командні та проєктні формати сприяють розширенню читацького кола, формуванню сталого інтересу до читання та відкриттю нових імен і жанрів.

Доповненням до основної програми можуть стати творчі та рефлексійні активності: простір читацьких вражень, створення відеопоезії, тематичний аквагрим, перегляд і обговорення матеріалів всеукраїнських читацьких ініціатив, інтерактивні зони для спільної творчості.

Рекомендуємо будувати програму заходів у форматах, що заохочують активну участь дітей:

- читацькі обговорення та книжкові діалоги;
- рольові ігри й зустрічі з героями книг;
- творчі майстерні за мотивами прочитаного;
- ілюстративні та артпроєкти;
- інтерактивні читання з елементами рефлексії.

Формати заходів можуть бути адаптовані до умов роботи бібліотеки – офлайн, онлайн або у змішаному форматі. Важливо забезпечити доступність подій для різних категорій користувачів, зокрема дітей з інвалідністю, внутрішньо переміщених осіб та дітей, які перебувають у стресових життєвих обставинах.

Методичні матеріали мають рекомендаційний характер. Кожна бібліотека може формувати власну програму, враховуючи потреби громади, наявні ресурси та партнерські можливості. Доцільно завчасно інформувати про заходи на офіційному сайті бібліотеки та в соціальних мережах, а також фіксувати події у фото- й відеоформаті для подальшого узагальнення досвіду.

Попри всі випробування бібліотеки для дітей залишаються простором світла, знань і підтримки. Проведення Всеукраїнського тижня дитячого читання у 2026 році – це свідомий вибір на користь майбутнього. Адже дитяча книга є потужним інструментом формування цінностей, розвитку та підтримки, а бібліотека – місцем, де слово об'єднує, надихає й допомагає рухатися вперед.

Нехай дитяче читання буде джерелом сили, діалогу та надії за будь-яких умов. Пишаємося спільною справою та вашою щоденною працею.
Наближаємо Перемогу разом!

РОЗДІЛ І. СИЛА СЛОВА — ЕНЕРГІЯ ДІЇ

*«Книги — морська глибина, хто в них пірне аж до дна,
той, хоч труду мав досить, дивнії перли виносить».*

Іван Франко

Щоб допомогти маленькому читачеві «пірнути до дна» книжкових сенсів і не розгубитися, програма Тижня передбачає особливий підхід до роботи з дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку. У цьому віці читання – це не статичний процес, а активна подорож. Саме тому ми пропонуємо поєднувати читання вголос із динамічними елементами:

- **руханка**, що знімає фізичну напругу;
- **літературні лабіринти**, які перетворюють сюжет на гру;

Поєднання читання вголос із рухливими, ігровими та інтерактивними елементами – руханками, читацькими маршрутами, літературними лабіринтами – сприяє кращому сприйняттю тексту, допомагає утримувати увагу, суттєво знижує емоційне напруження та дозволяє дитині почуватися комфортно. Такий синтез слова й дії перетворює читання на живий процес взаємодії, у якому кожна дитина може відчути себе дослідником і творцем власних відкриттів.

Поєднання читання вголос із рухливими, ігровими та інтерактивними елементами (руханки, читацькі маршрути, літературні лабіринти) сприяє кращому сприйняттю тексту, зниженню емоційного напруження та утриманню уваги дітей навіть у нестандартних умовах роботи.

1.1. Чарівна руханка «РУХИ ШАЛАХМУНЕСІВ: ГРА І УЯВА»

За мотивами поезії Григорія Фальковича

Світ поезії Григорія Фальковича – це простір, де панують доброзичливий бешкет, мовна гра та щира усмішка. Його вірші неможливо просто читати сидячи: вони сповнені внутрішньої динаміки, спонукають до дії, жестів та гри. Саме тому виникла ідея створення руханки «Шалахмунеси» – методичного комплексу, що поєднує фізичну активність із емоційним та мовленнєвим розвитком дитини.

 Для кого: Дошкільнята та учні початкової школи (1-4 класи)

 Мета: Розвиток емпатії, уяви, активізація групової взаємодії через літературний образ, формування уявлення про добро, дружбу, турботу та розвантаження емоцій через рух.

 Методичні поради: Руханку бажано проводити на початку або після читання вірша, щоб активізувати увагу дітей. Можна чергувати повільні рухи (нічна крадіжка) та швидкі (щасливі сни) для емоційної динаміки. Дозволяється адаптація рухів під інклюзивні потреби. Можна додати музичний супровід задля створення атмосфери чарівності. Використо-

уйте контраст: від тихого шурхоту лапок до широких «царських» жестів. Це допоможе дітям зняти емоційну напругу.

■ **Хід проведення:** Бібліотекар стає «провідником» у світ шалахмунесів, читаючи вірш, а діти оживлюють текст рухами:

Рядки з вірша	Рух-імпровізація
<i>«Другий рік у нашій хаті, симпатичні, волохаті...»</i>	Діти показують руками «вуха» (руки над головою) можна додати легке похитування головою з боку в бік.
<i>«Тишком-нишком, десь під ліжком...»</i>	•Крадемося на місці, присідаємо («ховаємося»). •Додаємо таємниче «Ш-ш-ш». •Діти роблять «крадучись» кроки на місці (ніби тихо ходять уночі) періодично присідають, імітуючи, що ховаються від дорослих.
<i>«Починають в нашій хаті царювать...»</i>	Пальці над головою у формі «корони», поважне обертання навколо себе.
<i>«Із чарівної торбини сни для кожної дитини...»</i>	•Нахиляємося до «торбини», повільно витягаємо «сон» і підкидаємо його догори. •Роблять глибокий вдих, руки тягнуться вгору, ніби «ловимо сни». Потім видих – руки опускаються, «сни осідають» на дітей. •Імітуємо «кидання» або передавання сни сусіду – легкі рухи долонями вперед, як передача м'якої іграшки. •Після «піймання сну» діти широко усміхаються, тричі підстрибують, піднімають руки вгору – символ щастя від отриманого сну.
<i>«Насилають сон щасливий...»</i>	•Обіймаємо себе або сусіда, вільно «літаємо» руками, ніби у кольоровому сні. •Діти підстрибують на місці, усміхаються, радіють, обіймають себе або сусіда поруч – символізує тепло, радість і турботу. •Уявляють, що вони літають, плывуть або танцюють серед кольорових снів – руки і ноги рухаються вільно, без обмежень. •Додаємо тихий сміх, «ха-ха-ха» або «у-у-у», як елемент емоційного розвантаження.
<i>«Насилають сон страшнющий...»</i>	Округлюємо очі, легке «Ой!» і ховаємо обличчя в долоньки.

Рядки з вірша	Рух-імпровізація
«На блакитній скрипці грають...»	Імітуємо рух смичка від ліктя до кінчиків пальців лівої руки.
«Зранку люблять спочивати — спати, мріяти, куняти...»	Долоні під щоку, заплющуємо очі. Потім – солодке потягування.
«Отакі у нашій хаті — Симпатичні і вухаті, Вайлуваті, волохаті, І торішні, і вчорашні, Нам як рідні, як домашні —Шалахмунеси живуть.»	•Руки до голови – імітуємо довгі вушка (як у кролика) або короткі (як у ведмедика), рухаємо ними. Широка посмішка. •Усмішка, обійми друзів або «руки в коло» – завершальна частина руханки.

ПІДСУМКОВЕ ОБГОВОРЕННЯ:

Які дії шалахмунесів тобі сподобалися?

Чи ти б хотів мати такого маленького друга в хаті?

Які добрі вчинки можна робити для друзів, як шалахмунеси?

Варто не обмежуватися лише окремими творами чи збірками: увесь творчий доробок Григорія Фальковича є універсальним інструментом для активностей: від фонетичних ігор з найменшими до літературних реп-батлів з підлітками. Такий підхід перетворює читання на динамічний процес, де кожне слово провокує на рух, посмішку або самостійну творчу дію.

ЦІКАВИЙ ФАКТ

Григорій Фалькович – автор, який «розмовляє» з дітьми на рівних. Окрім того, що він є лауреатом багатьох престижних премій (зокрема премії ім. Лесі Українки), він є майстром сучасного дитячого гумору. Його часто називають «чарівником слова», бо він вміє перетворювати буденні речі на фантастичні пригоди. Наприклад, його вірш про «Шалахмунесів» – це не просто текст, а гра уяви, де незрозуміле слово стає живим персонажем. Григорій Фалькович – справжній «чарівник слова». Він не просто пише вірші, він створює нові світи. Його «Шалахмунеси» – це приклад того, як вигадане слово може стати близьким другом для дитини.

1.2. Лисичка і журавель: шлях до згоди

За мотивами казки Івана Франка «Лисичка і Журавель»

Класичні літературні сюжети та знакові образи українських письменників – це не просто спадщина минулого, а живий інструмент для розвитку емпатії та культури спілкування. Через добре знайомих героїв ми допомагаємо дітям не лише сприймати історію, а й аналізувати власні вчинки та відчувати емоції оточуючих.

Зокрема, пропонуємо вашій увазі літературну гру за мотивами казки Івана Франка «Лисичка і Журавель», яка дозволяє по-новому поглянути на взаємодію персонажів. Адже сьогодні велика соціальна згуртованість починається саме з дитячої казки. Переосмислюючи класичні сюжети про гостинність, ми вчимо дитину головному: справжня дружба будується на повазі до потреб і кордонів іншої людини. Це і є першим практичним кроком до щирого, безконфліктного діалогу, де голос і цінність кожної особистості є беззаперечними.

■ **Цільова аудиторія:** Діти молодшого шкільного віку.

■ **Напрямок:** Соціально-емоційний розвиток, етика, логічне мислення.

■ **Хід проведення:** Почитайте з дітьми українську народну казку Івана Франка «Лисичка і Журавель». Після читання казки бібліотекар організовує обговорення із дітьми сюжету за методом ключових епізодів, акцентуючи на:

Якими були стосунки між Лисичкою та Журавлем на початку казки?

Чи була їхня гостинність щирою?

Чому частування перетворилося на образ?

Чи вміли герої поважати один одного?

Як почувалися Лисичка і Журавель після своїх вчинків?

Що відчувала Лисичка, коли не змогла дістати страву? Що відчував Журавель?

Чого навчає нас ця казка?

Чи можна назвати це «справедливою помстою» або «втраченим шансом на дружбу»?

Підведіть дітей до думки, що дружба – це не просто «запросити в гості», а зробити так, щоб гостю було комфортно. Зверніть увагу дітей на те, що необдумані дії та відсутність взаєморозуміння можуть ускладнювати шлях до дружби.

ПРАКТИЧНА ГРА-ЛАБІРИНТ

Усі ми пам'ятаємо повчальну історію про Лисичку та Журавля, де кожен частував іншого лише так, як було зручно йому самому. Через егоїзм та небажання почути одне одного їхні дороги розійшлися. Але сьогодні ми даємо героям другий шанс! Журавель вирушає у подорож крізь чарівний лабіринт, щоб знайти шлях до справжнього примирення. Це непросте випробування: на кожному кроці розставлені пастки минулих образ та старих звичок. Щоб подолати цей шлях, Журавлю доведеться проявити витримку, зважувати кожен поворот, залишити позаду власну впертість і не заблукати у тенетах власних забаганок. Це не просто рух у просторі – це крок назустріч другові. Запропонуйте дітям відчувати себе героями казки й пройти лабіринт.

■ **Мета гри:** розвиток уважності, логічного мислення та дрібної моторики.

■ **Умови гри:** Журавель має пройти лабіринтом до Дружби (або Спільного столу), уникаючи перешкод:

- миски Лисички;
- гличика Журавля;
- вузьких стежок;
- хибних поворотів.

■ **Легенда гри:** Журавель вирушає в дорогу, щоб знайти справжнє «Порозуміння». Але шлях заплутаний, а старі образи заважають дійти до мети.

■ **Умови та перешкоди:** миска Лисички: символ егоїзму (якщо потрапив сюди – повернися на крок назад); Гличик Журавля: символ невміння пробачити.

■ **Вузькі стежки:** хибні рішення, що ведуть у глухий кут.

Фініш: точка «ЗГОДА» (спільний стіл, де посуд зручний для обох).

Правильний шлях у лабіринті символізує пошук порозуміння та взаємоповаги.

Як створити власний лабіринт:

За допомогою онлайн-інструмента <https://www.mazegenerator.net/>

1. Виберіть «Orthogonal» (прямокутний) лабіринт. Для дітей 5-7 років оптимальний розмір 10x10.

2. Завантажте отриману сітку в Canva або Paint. У будь-якому графічному редакторі (Canva, Paint тощо) додайте персонажів казки (Лисичка, Журавель); символи перешкод (миска, гличик); фінальну точку – «Дружба», «Згода» або «Порозуміння».

3. Роздрукуйте лабіринт або використовуйте його в електронному форматі.

Після гри запропонуйте дітям відповісти на запитання:

Що допомогло пройти лабіринт?

Який вибір був правильним?

Як потрібно поводитися, щоб шлях до дружби був легшим?

«Який поворот у лабіринті був найскладнішим?

Чи схоже це на те, як важко іноді першим сказати «вибач»?

ПРИКЛАД ВІЗУАЛЬНОЇ СХЕМИ ЛАБІРИНТУ

(Ви можете використати цей опис як технічне завдання для створення графіки в Canva або на папері)

Елемент	Розміщення	Значення для дитини
Старт: Журавель	Нижні ліві двері	Початок подорожі до виправлення помилок.
Глухий кут №1	Зображення миски	«Ти думав лише про себе. Повернись назад».
Глухий кут №2	Зображення глечика	«Образа заважає бачити шлях. Спробуй інший поворот».
Центр лабіринту	Відкрита книга	Підказка: «Згадай, чого вчив Іван Франко».
Фініш: «ЗГОДА»	Верхні праві двері	Зображення Лисички та Журавля, що чаюють разом.

Лисичка та журавель :
укр. нар. казка / в об-
роб. І. Франка ; худож.
Н. Сердюкова. — 4-е
вид. — Київ : Веселка,
2006. — 15 с. : іл

ЦІКАВИЙ ФАКТ | Чи знаєте ви, що...

Іван Франко був справжнім «титаном праці». Ще школярем він зароб-
ляв на книги репетиторством. Його приватна бібліотека зросла з 500 до
12 000 томів! Франко знав **14 мов**, а перекладав із **48**. Його називали
«академією в одній особі», бо сила його розуму була безмежною,
як і його любов до рідного слова.

РОЗДІЛ II. СЦЕНАРІЙ СВЯТА

«Книжкова магія: Таємниці забутих сторінок»

📌 Програму «Книжкова магія» розроблено для проведення Всеукраїнського тижня дитячого читання – 2026. Її мета – комплексна популяризація сучасної української та світової літератури серед дітей. Сценарій інтегрує елементи театралізації, логічні вправи на розвиток критичного мислення та творчі лабораторії. Особлива увага приділяється формуванню культури поведінки з книгою через «Кодекс Книголюбів», що сприяє вихованню відповідального та свідомого читача, для якого література є інструментом саморозвитку та національної ідентифікації.

■ **Цільова аудиторія:** Діти молодшого і середнього шкільного віку.

■ **Мета заходу:** Популяризація сучасного читання, ознайомлення з новинками бібліотечного фонду, розвиток творчої уяви, логічного мислення, навичок командної роботи та критичного сприйняття тексту, формування культури поведінки з книгою, виховання любові до літератури як до джерела саморозвитку.

ПІДГОТОВЧИЙ ЕТАП

Для створення атмосфери «занурення» рекомендується використовувати декілька сенсорних каналів (зір, слух, дотик).

Оформлення простору:

- **Фотозона «Я у світі фентезі»:** використайте старі валізи, великі ключі (картонні), мантії та капелюхи.
- **Інсталяція «Книги, що оживають»:** книжкова виставка, де поруч із виданнями стоять фігурки головних героїв або предмети з сюжетів (наприклад, яблуко біля «Білосніжки»).
- **Декор:** підвісні паперові птахи-лиси (в стилі Гаррі Поттера) або літери, що «вилітають» із відкритої книги.
- **Реквізит:** «Чарівна скриня», сувій з печаткою, набір QR-кодів, капелюх передбачень, призи (брендовані закладки, стікерпаки).
- **Музичний супровід:** легка інструментальна музика, звуки казкового лісу.

СТРУКТУРА ЗАХОДУ

Вступна частина: «Ключ до portalу» (Зала занурена у напівтемряву. Лунає таємнича інструментальна музика зі звуками лісу та шелесту сторінок. Виходить Магістр Книжкових Таємниць)

Привітання: ведуча – Бібліотекар у ролі Магістра Книжкових Таємниць виходить під загадкову музику, тримаючи в руках старий сувій.

Магістр: – Вітаю вас, юні мандрівники! Ви прийшли вчасно. Сьогодні – день, коли межа між реальністю та сторінками книг стає тонкою, як папір. Але сталося непередбачуване: Книжковий Хранитель зачинив двері до «Золотого Фонду». Він вважає, що сучасне покоління втратило «код читання» і забуло мову пригод. Ви готові довести йому протилежне? Хранитель наклав на ці двері печатку мовчання. Кожна ваша правильна відповідь – це удар по чарах. Лише коли ми разом розвіємо морок забуття, стара брама відчинить нам свої обійми!»

Діти: Так!

Магістр: – Тоді слухайте першу підказку з цього древнього сувою: «Воно не розмовляє, але все знає. Має листи, але не дерево. Має корінець, але не овоч. Одягнене, але не людина». Що це? (Діти відповідають: Книга). Вірно! Але щоб відкрити першу залу, нам потрібні ключі від «Детективної агенції літературних героїв».

ОСНОВНА ЧАСТИНА | «Літературний детектив»

■ **Методична примітка:** Завдання подаються від простих до складних для підтримки динаміки.

ЗАГАДКА «Чорна скринька» (Розвиток асоціативного мислення)

Магістр: У цій скриньці лежить артефакт. Він допоміг героїні не просто побачити себе, а потрапити у світ, де все навпаки. Що це?

Відповідь: Люстерко (Льюїс Керролл «Аліса в Задзеркаллі»).

ЗАГАДКА «Світ магії та пригод»

Магістр: У цій скриньці заховано річ, яка не має ваги, але має велику силу. Вона не робить людину сильнішою, вона робить її непомітною. Колись вона допомогла юному чарівникові дізнатися таємниці, що були приховані від сторонніх очей. Що це?

Відповідь: Мантия-невидимка (Дж. Керрол Ролінг «Гаррі Поттер»).

ЗАГАДКА «Чарівна казка»

Магістр: У цій скриньці – найкрихітше взуття у світі. Воно зовсім не для щоденних прогулянок, але саме воно допомогло принцу знайти ту, чиє серце було найдобрішим, а руки не боялися роботи. Що це?»

Відповідь: Кришталевий черевичок (Шарль Перро «Попелюшка»).

■ **Порада для Магістра:** Коли діти вгадують, ви можете повільно дістати цей предмет зі скриньки (або його картонний макет) і промовити: «Магія спрацювала! Ви справді бачите серцем, як справжні читачі!»

БЛІЦ-ОПИТУВАННЯ | «Герої серед нас»

•**Питання:** Цей юнак не мав суперкостюма чи гаджетів, але мав шрам у вигляді блискавки та вірних друзів.

Відповідь: *Гаррі Поттер* (Джоан К. Ролінг)

•**Питання:** Цей м'який і добрий монстрик надто сором'язливий, щоб когось лякати. Він живе в лісі, дружить із дівчинкою Сонею та обожною какао. Хто цей рожевий добряк?

Відповідь: *Чудове Чудовисько* (Сашко Дерманський)

•**Питання:** Ця дівчинка була настільки маленькою, що спала у горіховій шкаралупі, але мала настільки велике серце, що врятувала ластівку.

Відповідь: *Дюймовочка* (Ганс Крістіан Андерсен)

•**Питання:** Ця маленька розбишака має довгий хвостик і дуже багато енергії. Вона вчиться у лісовій школі, постійно потрапляє в халепи, але завжди готова прийти на допомогу друзям. Як звати цю мишку?

Відповідь: *Стефа* (із серії про Стефу та її друзів, Іван Андрусяк)

•**Питання:** Ця дівчинка – найсильніша у світі! Вона може підняти коня, одягати різні панчохи і спати ногами на подушці. Хто ця бешкетниця?

Відповідь: *Пеппі Довгапанчоха* (Астрід Ліндгрєн)

•**Питання:** Він – справжній лицар, хоч і живе у звичайній квартирі. Разом із вірним другом собакою Сніжком він бореться зі злом і рятує світ від нудьги. Про якого хлопчика йдеться?

Відповідь: *Малий Бу* (Іван Андрусяк)

•**Питання:** Він приїхав із Дрімучого Перу, носить синій макінтош, червоний капелюх і завжди має під ним сендвіч із мармеладом «на всякий випадок». Хто цей ввічливий ведмідь?

Відповідь: *Паддінгтон* (Майкл Бонд)

•**Питання:** Цей дракон зовсім не страшний. Він не їсть лицарів, а натомість пише казки, оповідання милується метеликами та має дуже тендітну душу. Як звати цього поета з лускою?

Відповідь: *Дракон Омелько* (Сашко Дерманський)

■ **Порада для Магістра:** Щоб бліц проходив динамічно, можна запропонувати дітям відповідати хором або піднімати руку («Хто перший знає – того й бал!»).

★ ЛОГІЧНИЙ ЛАНЦЮЖОК | «Впізнай за описом»

Магістр: Я називаю чотири слова – ви називаєте героя:
Варення, дах, пропелер, привид (Карлсон)

Капелюх, удав, пустеля, троянда (Маленький Принц)
Шоколад, квиток, фабрика, цукерки (Віллі Вонка)
Скрипка, люлька, капелюх, дедукція (Шерлок Холмс)
Ліс, миші, кігті, вояцький правильник (Коти-вояки)
Кролик, чай, гриб, усмішка (Чеширський кіт)
Дівчинка Соня, рожеве пір'я, бавовна, ліс (Чудове Чудовисько (Чу))

► **Порада для Магістра:** Можна ускладнювати завдання: називати слова повільно, з паузами. Хто вгадає героя за першими двома словами, отримує «подвійну магічну силу» (або додаткову наклейку/закладку).

★ **ІНТЕРАКТИВНА ВПРАВА | «Скарби бібліотеки»** (Робота з QR-кодами)

По залу заховані QR-коди. Діти мають знайти їх і дізнатися назву нової книги, яка щойно надійшла до бібліотеки. Це стимулює інтерес до новинок.

★ **ТВОРЧА ЛАБОРАТОРІЯ | «Магія власної історії»**

Якщо дозволяє час, додайте активний елемент.

Магістр: Кожна книга починається з ідеї. Давайте створимо свою «забуту сторінку».

Завдання «Мікс-історія»: Розділіть дітей на команди та дайте кожній картку з трьома випадковими героями. Вони мають за 2 хвилини придумати назву для книги, де б зустрілися ці герої.

- *Команда 1:* Коти-вояки + Гаррі Поттер + Дюймовочка.
(Наприклад: «Гаррі Поттер і таємниця котячого клану»)
- *Команда 2:* Джуні Б. Джонс + Карлсон + Дракон Омелько
(Наприклад: «Літаючі пригоди: щоденник Джуні Б. про Дракона на даху»)

★ **УРОЧИСТА ЧАСТИНА | «Кодекс Книголюбів»**

Магістр: Ви блискуче впоралися! Книжковий Хранитель вражений вашими знаннями. Але щоб магія не зникла, ми маємо скріпити наш союз обітницею. Будь ласка, покладіть праву руку на свою улюблену книгу (або на серце) і повторюйте за мною!

Текст «Урочистої обіцянки Читача»:

Обіцяю не загинати сторінкам «вушка», бо книгам теж буває боляче! (Обіцяю!)

Обіцяю не їсти бутерброди над сторінками, щоб не перетворити пригодницький роман на кулінарну збірку плям! (Обіцяю!)

Обіцяю щовечора відкривати нові світи хоча б на 15 хвилин замість нескінченного скролінгу стрічки! (Обіцяю!)

Обіцяю, що бібліотека стане моїм штабом пригод, де на мене завжди чекають вірні друзі-герої! (Обіцяю!)

✓ **ФІНАЛ | «Магія передбачень»**

Магістр підходить до дітей із чарівним капелюхом.

Магістр: Наостанок – подарунок від самої Книжкової Магії. Витягніть своє передбачення на цей рік.

Варіанти «Книжкових передбачень»:

«На тебе чекає велика подорож у країну, якої ще немає на жодній карті світу!»

«Твоя наступна прочитана книга подарує тобі ідею, як стати супергероєм у реальному житті».

«Шукай відповідь на своє найважливіше запитання на 42-й сторінці нової книги у синій обкладинці».

«Скоро ти станеш автором власної неймовірної історії, про яку захочуть почути всі».

«Книжковий герой прийде до тебе уві сні, щоб підказати шлях до успіху».

Магістр: Пам'ятайте, магія не закінчується після свята. Вона живе на полицях. До нових зустрічей у світі книг!

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ:

- Підвищення відвідуваності бібліотеки (за рахунок презентації новинок через QR-коди).
- Засвоєння правил бережливого ставлення до книжок в ігровій формі.
- Створення позитивного емоційного фону, пов'язаного з процесом читання.

Доповнення до сценарію заходу:

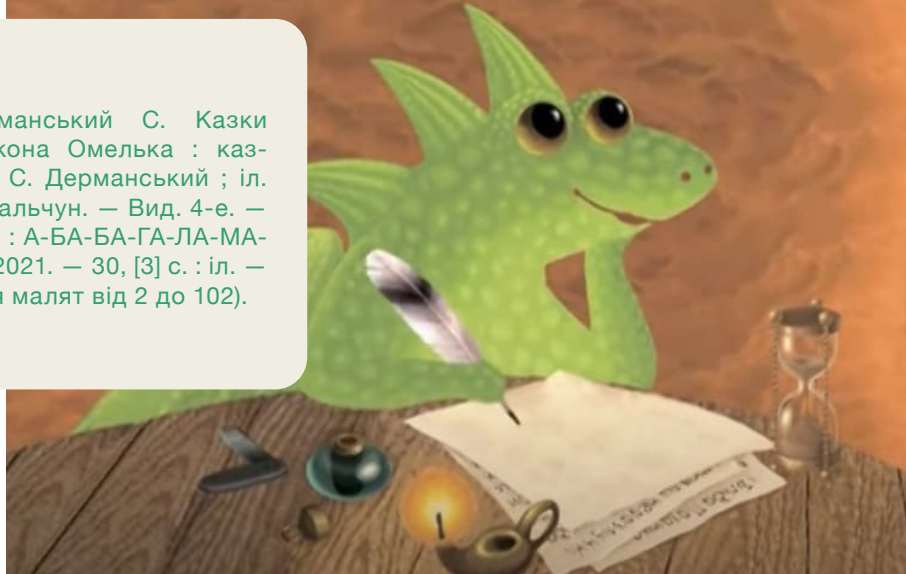
+ Акцент на «Новинки»: Перед заходом обов'язково зробіть викладку саме тих книг, про які йдеться у вікторині. Діти захочуть взяти їх одразу після свята.

+ Нагороди: Замість звичайних цукерок використовуйте «Магічні артефакти»:

- Стікери з цитатами героїв.
- «Квиток на позачергове отримання книги» (дає право забронювати популярну новинку).
- Браслети-стрічки з написом «Вартовий Книжкових Таємниць».

Дерманський С. Казки дракона Омелька : казки / С. Дерманський ; іл. В. Пальчун. — Вид. 4-е. — Київ : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2021. — 30, [3] с. : іл. — (Для малят від 2 до 102).

+ БОНУС: Щоб ваше свято було не лише цікавим, а й велелюдним, пропонуємо готовий макет оголошення.

Для афіші рекомендується використовувати зображення у стилі «магічного реалізму»: центральний елемент – масивна розгорнута книга, з якої виривається потік світла, літер, зірок та силуетів героїв (капелью чарівника, котячі вушка, дракон). Напівтемні стелажі бібліотеки, оповиті золотистим туманом. Використовуйте шрифти з насічками (serif), що нагадують стародруки, у поєднанні з чіткими сучасними заголовками.

МАКЕТ ОГолошення (текст для друку):

УВАГА, ЮНІ МАНДРІВНИКИ ТА КНИГОЛЮБИ! ЗАПРОШУЄМО НА НАЙ-МАСШТАБНІШУ ПОДІЮ ЦЬОГО РОКУ!

Ти віриш, що книги вміють оживати? Ти готовий розкрити таємниці, заховані між сторінками? Тоді приєднуйся до нас!

«КНИЖКОВА МАГІЯ: ТАЄМНИЦІ ЗАБУТИХ СТОРІНОК»

Книжковий Хранитель зачинив двері до «Золотого Фонду»! Він вважає, що сучасні діти забули мову пригод... Доведи йому протилежне!

Що на тебе чекає?

1. Загадки від Магістра Книжкових Таємниць!
2. «Літературний Детектив» – перевір свої знання про Гаррі Поттера, Котів-вояків, Джуні Б. Джонс та інших героїв!
3. QR-Квест «Скарби Бібліотеки» – знайди заховані підказки та дізнайся про **НОВИНКИ!**
4. Урочиста Обітниця Читача – стань частиною лицарів Книги!
5. Магічні Передбачення – дізнайся, яка історія чекає на тебе далі!
6. Фантастична фотозона «Я у світі фентезі»!

РОЗДІЛ III. ЛЕОНТОВИЧ-FEST

Від народного мотиву до світового хіта

До Календаря пам'ятних дат ЮНЕСКО на 2026-2027 роки офіційно внесено 150-річчя від дня народження видатного українського композитора і диригента Миколи Леонтовича, який народився 13 грудня 1877 року.

Леонтович здобув світову славу як автор «Щедрика» – різдвяної композиції, створеної на основі українських народних мотивів. Ця мелодія стала всесвітньо відомою і залишається символом української музичної культури. 2026 рік є особливим, тому що виповнюється 110 років від дня першого публічного виконання цього шедевра хором Київського університету у 1916 році.

Саме тоді світ вперше почув «Щедрик» у тому геніальному звучанні, яке ми знаємо і любимо сьогодні. Цей вагомий ювілей – чудова нагода для організації музичного розслідування та захопливого квесту, присвячених історії створення і триумфу безсмертної мелодії.

📌 **Формат:** Музичний детектив / Інтерактивна подорож.

📌 **Цільова аудиторія:** квест розрахований на дітей молодшого та середнього шкільного віку. Однак, залежно від того, як ви розставите акценти, його можна адаптувати під конкретну вікову групу.

Завершення квесту – це момент перетворення «дослідників» назад у «слухачів», але вже з глибоким розумінням матеріалу. Успіх через працю: Приклад Миколи Леонтовича показує, що навіть коротка мелодія з чотирьох нот може підкорити світ, якщо вкласти в неї щирість та наполегливу працю.

На розгляд пропонується декілька варіантів інтерактиву, які допоможуть дітям відчувати себе дослідниками та музикантами.

★ **МУЗИЧНИЙ КВЕСТ | «Слідами Щедрого Миколи»**

Цей мініквест про Леонтовича – чудове доповнення до Тижня читання, адже він розкриває тему національного самоусвідомлення через музичну літературу та історію. Його можна провести безпосередньо у бібліотеці між книжковими полицями.

Легенда: Леонтович загубив ноти своєї найвідомішої пісні. Завдання учасників – пройти через тематичні «станції» та розгадати таємницю успіху «Щедрика».

СТАНЦІЯ «Ритмічна»: Дітям дають прослухати «Щедрик».

Завдання: проплескати відомий мотив разом із бібліотекарем.

Маршрут квесту:

СТАНЦІЯ «Ритмічна»: Діти слухають оригінальний мотив «Щедрика».

Завдання: Синхронно проплескати відому послідовність із 4-х нот разом із модератором.

СТАНЦІЯ «Слова-мандрівники»: Робота з джерелами. Композитор шукав натхнення у народних текстах. **Завдання:** з'єднати назву пісні з її головним героєм (наприклад: «Козацька» – кінь; «Женчичок-бренчичок» – пташка; «Дударик» – дідусь). Для підказки можна запропонувати знайти збірки пісень на полицях.

СТАНЦІЯ «Географічна»: Використання мапи. **Завдання:** на мапі знайти Тульчин (де він жив) та США (де «Щедрик» звучить в голлівудському фільмі «Сам удома»).

ФІНАЛ

Спільне прослуховування або виконання одного куплета «Щедрика». Можна використати прийом «світлової візуалізації»: вимкнути основне світло в бібліотеці та увімкнути ліхтарики (або гірлянди), створюючи атмосферу різдвяного дива. Запропонуйте дітям відповісти на одне запитання: «Яким одним словом ви б описали музику Леонтовича після сьогоднішньої подорожі?» (Відповіді можуть бути: магічна, складна, рідна, зимова тощо).

АРТТЕРАПЕВТИЧНА ВПРАВА | «Малюємо звук»

Арттерапевтичний блок є емоційним центром методики. Його завдання – перевести теоретичні знання про творчість Миколи Леонтовича у площину глибоких особистих переживань дитини. Через поєднання звуку та кольору дитина отримує можливість безпечно висловити свої почуття. Ця активність спрямована на розвиток синестезії (здатність бачити звук) через кольори, форми та розвивати дрібну моторику. Вона дозволяє учасникам не лише слухати музику, а й відчувати її, перетворюючи абстрактні звуки на візуальні образи.

Запропонуйте дітям послухати твори композитора «Дударик» або «Гра в зайчика».

Матеріали: Аркуші паперу (A4 або A3, залежно від віку та бажання), кольорові олівці, фломастери, воскові крейди, акварельні фарби (за бажанням, для старших дітей). Для створення атмосфери – аудіосистема та за можливості навушники для індивідуального прослуховування.

Музичний супровід: Хорові композиції М. Леонтовича – «Дударик» або «Гра в зайчика». Можна підібрати кілька коротких фрагментів (по 1-2 хвилини) з різним характером: більш динамічний, енергійний, грайливий, світлий.

Завдання: Учасникам пропонується відобразити не сюжет пісні, а її фактуру, кольори, які вони чують.

Бібліотекар: Уявіть, що музика – це різна фарба. Яким кольором ви відчуваєте високі, світлі звуки? А яким – низькі, таємничі? Спробуйте зафарбувати свій аркуш тими кольорами, які «чуєте». Який колір найяскравіший, який – найтемніший? Чи є в музиці щось кругле, квадратне, гостре? Не бійтеся експериментувати з товщиною, напрямком і насиченістю ліній.

Для молодших школярів (6-9 років) заохочуйте широкі мазки, інтуїтивне використання кольорів. Високі звуки – яскраві, світлі кольори. Низькі – темні, насичені.

Для середнього шкільного віку та підлітків (10-14 років) запропонуйте лінії, форми, динаміка, текстура використовувати лінії. Мереживо голосів Леонтовича передається тонкими, гострими або хвилястими лініями, передаючи динаміку. Зліт голосу вгору – гостра лінія. Плавне затихання – м'яка хвиля. Нехай діти спробують передати це лініями: тонкими, товстими, хвилястими. Підліткам часто важко висловити емоції словами, а абстрактне малювання лініями дозволяє їм виплеснути настрій пісні.

■ **Поради бібліотекаря:** Забезпечте тишу та відсутність зовнішніх подразників. Можна приглушити світло. Наголошувати, що кожен малюнок є унікальним відображенням внутрішнього світу. Під час прослуховування та малювання можна задавати питання: «Які почуття викликає ця музика?»; Яку лінію ви хочете провести, коли чуєте цей звук?; Чи змінився колір у вашій уяві, коли змінилася мелодія?». Розмістіть QR-коди на стендах чи столах. Дитина сканує код і слухає 30-секундний фрагмент автентичного співу або версію у стилі рок/джаз. Це робить класика «своїм» для сучасного покоління та додає елемент персоналізації. Після завершення заходу організуйте невеличку «виставку звуків» із дитячих робіт. Це дасть малечі відчуття цінності їхньої творчості.

Арттерапевтична вправа «Малюємо звук» є не просто розважальною активністю, а глибоким інструментом для розвитку емоційного інтелекту та творчого мислення. Вона допомагає учасникам: чути не просто мелодію, а її відтінки, динаміку, тембри, «розбираючи» музику на її складові, активізує зв'язок між різними органами чуття, демонструючи, як звук може асоціюватися з кольором, формою чи рухом. Через вільне малювання діти навчаються довіряти своїй інтуїції, розвивають уяву та отримують унікальний досвід взаємодії з мистецтвом.

Музика Леонтовича насичена глибокими народними мотивами. Вона стає каталізатором для вивільнення внутрішніх переживань та емоцій, особливо для тих, кому складно висловитись словами.

★ ГРА-ВІКТОРИНА | «Вірю – не вірю: Магія Леонтовича»

Навколо постаті Миколи Леонтовича та його «Щедрика» існує безліч неймовірних історій. Деякі з них звучать як казка, а деякі – як чиста правда, хоча в них важко повірити! Перевіримо, чи зможете ви відрізнити справжні факти від вигадок.

■ **Мета:** Швидка перевірка знань у цікавій формі.

■ **Формат:** Колективна гра. Для вікторини важливо чергувати серйозні факти з кумедними або несподіваними, щоб тримати увагу дітей. Правила для дітей: Вірю – голосно плескаємо в долоні! Не вірю – активно тупаємо ніжками!

■ **Вікова категорія:** Молодший шкільний вік зробити фокус на емоціях, мультфільмах та простих фактах.

Чи вірите ви, що «Щедрик» Леонтовича звучить у мультфільмі «Сімпсони»?

Відповідь: Так! (У багатьох різдвяних серіях звучить саме ця мелодія).

Чи вірите ви, що Леонтович за професією був лише кухарем і готував смачні супи?

Відповідь: Ні! (Він був вчителем та диригентом, хоча, можливо, і вмів готувати).

Чи вірите ви, що в дитинстві Микола вчився музиці у свого батька?

Відповідь: Так! (Його тато був священником і чудово грав на віолончелі).

Чи вірите ви, що за кордоном наш «Щедрик» називають «Піснею дзвоників»?

Відповідь: Так! (Весь світ знає її як «Carol of the Bells»).

Чи вірите ви, що «Щедрик» виконували навіть у космосі?

Відповідь: Так! (Астронавти на МКС часто вмикають її як символ земного Різдва).

Чи вірите ви, що Леонтович записував ноти народних пісень просто на клатках паперу або конвертах, почувши їх на вулиці?

Відповідь: Так! (Він був справжнім «колекціонером» народних мелодій).

■ **Вікова категорія:** 10-13 років. Запитань більше про життя, по-дорожі, світову славу, психологію творчості та цікавинки.

Чи вірите ви, що «Щедрик» Леонтовича звучить у фільмі «Сам удома»?

Відповідь: Так! (Це один із найвідоміших моментів у кіно).

Чи вірите ви, що Леонтович викладав у школі не лише музику, а й математику?

Відповідь: Так! (Він був вчителем у сільських школах і навчав дітей різним наукам).

Чи вірите ви, що Леонтович написав понад 1000 різних пісень?

Відповідь: Ні! (Його спадщина – близько 150 творів, але кожен із них доведений до ідеалу).

Чи вірите ви, що існує маленький пам'ятник «Щедрику» в Києві, який можна закрити долонею?

Відповідь: Так! (Це мініскульптурка проєкту «Шукай» на вулиці Євгена Чикаленка).

Чи вірите ви, що композитор працював над «Щедриком» майже 20 років?

Відповідь: Так! (Він створив 5 редакцій пісні, постійно щось змінюючи).

Чи вірите ви, що Леонтович був настільки скромним, що не вважав себе генієм?

Відповідь: Так! (Він був дуже самокритичним і постійно переробляв свої твори, прагнучи досконалості).

Наприкінці можна зачитати, що Микола Леонтович був справжнім «ювеліром звуків». Його історія вчить нас головному: щоб створити щось велике, не обов'язково бути гучним чи самовпевненим. Потрібно мати терпіння (пам'ятаєте про 20 років роботи над однією піснею?), любов до своєї культури та щирість.

Його «Щедрик» став музичним символом Різдва для всієї планети — від маленьких сіл України до космічних станцій. І це сталося тому, що він вклав душу в кожную ноту.

ЦІКАВИЙ ФАКТ

Справжній «ювелір» мелодій, Леонтович був неймовірним перфекціоністом. Свій знаменитий «Щедрик» він переписував і вдосконалював аж 5 разів протягом майже 20 років! Це чудовий приклад: навіть геніям потрібен час, терпіння та багато спроб, щоб створити шедевр. Микола Дмитрович дуже любив народні пісні. Він буквально «колекціонував» їх, подорожуючи селами. Кажуть, що він міг почути, як хтось співає на вулиці, зупинитися і швиденько записати ноти прямо на клаптику паперу або на звороті конверта. Працюючи вчителем у сільських школах, він створював хори з дітей, які раніше ніколи не вчилися музиці. Коли бракувало інструментів, він міг навчити учнів відтворювати звуки природи голосом. Його уроки були схожі на магію, де кожен голос ставав частиною великого оркестру.

РОЗДІЛ IV. СЛАБОШПИЦЬКИЙ-STYLE

«Твоя подорож у світ природи та слова»

У 2026 році ми святкуємо 80-річчя від дня народження Михайла Слабошпицького. Це видатний прозаїк, майстерний літературознавець і дитячий письменник, чиї твори вчать нас любити світ природи так само щиро, як любив його він сам. Його твори – це не просто текст, це інструкція з любові до усього живого. Важливо відійти від формату «читання – обговорення» і залучити дитину через дію. Ось кілька ідей сучасного інтерактиву за його творами «Славко й Жако», «Папуга з осінньої гілки».

БЛІЦІНТЕРВ'Ю | «10 питань до Жако»

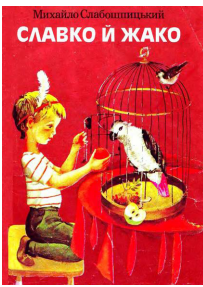
За мотивами повісті «Славко й Жако»

Це формат, де література зустрічається з *Digital*-навичками. Діти не просто переказують текст, а створюють Reels, TikTok або репортаж. **Ця медіа-гра – сучасний формат, який сподобається дітям, бо вони відчують себе блогерами, ведучими, журналістами.** Один із учасників стає інтерв'юером інший – папугою Жако (можна одягнути маску), який прилетів із далекої Африки. Використовуючи смартфон (або мікрофон), діти мають записати «короткий репортаж» (TikTok чи Reels формат) про життя Жако в Україні. Основна мета гри – це розвиток навичок мовлення, акторської майстерності, формулювання чітких питань, триматися перед камерою, користуватися гаджетами з користю для освіти та подолання страху виступів перед аудиторією.

Якщо дітей багато, можна роздати додаткові ролі: сценарист – той, хто придумує найцікавіше питання; оператор – той, хто обирає найкращий ракурс (можна використовувати паперову рамку «Instagram-пост»; стиліст – той, хто створює Жако яскравий образ (додає паперове пір'я або яскравий шарф).

Питання для «зіркового»:

-
- **Жако, що тебе найбільше здивувало в українській зимі?**
  - **Що тепліше: африканське сонце чи українська піч?**
  - **Яке твоє улюблене слово українською?**
  - **Жако, чи важко тобі було вивчити українську мову?**
  - **Жако, яке українське слово було найскладнішим для твого дзюба: «паланиця» чи «нісенітниця»?**
  - **Ти сумуєш за африканськими джунглями чи український/а садочок/школа тобі подобається більше**
  - **Хто твій найкращий друг у цій бібліотеці?**
  - **Що б ти порадив дітям, які не люблять читати, щоб вони стали такими ж розумними, як ти?**
  - **«Якби ти став президентом папуг, який би закон ти видав для дітей, що не люблять читати?»**
  - **«Жако, якби ти міг надіслати SMS-повідомлення своїм друзям в Африку прямо зараз, що б ти написав їм про українських дітей та книги?»**

Запропонуйте «папузі» повторювати за дітьми скоромовки з творів Слабошпицького або просто кумедні фрази. Це додасть відео динаміки та гумору. Зробіть куточок у бібліотеці з пальмою (можна з паперу) та українським рушником – це символізуватиме зустріч двох культур та візуально демонструє концепцію «діалогу культур», про яку писав Слабошпицький. Запропонуйте дітям вигадати власні хештеги, наприклад: [#БібліотечнийЖако](#), [#Слабошпицький_Style](#), [#Папуга_в_ТікТок](#).

Також можна запропонувати дітям написати «Лист до Жако». Вони пишуть короткі листи папузі, розповідаючи про свої мрії в Україні. Чому це важливо: це розвиває навички епістолярного жанру, які зараз зникають через месенджери.

ПІДСУМОК МЕДІАГРИ

Подолання бар'єра перед класикою; автор перестає бути «портретом на стіні», стаючи постачальником цікавих сюжетів для блогу; командна робота; вміння триматися в кадрі та формулювати чіткі запитання – це база, яка знадобиться дитині в будь-якій професії; показуємо, що смартфон – це не лише іграшка, а інструмент для творчості та освіти.

ЕКОКВЕСТ | «Стежками Золотого Бджоляра»

За мотивами творів про природу та бджіл

■ **Цільова аудиторія:** Молодший підлітковий вік. У цьому віці діти вже добре сприймають метафоричну мову Слабошпицького, але ще зберігають ігровий азарт до квестів.

СТАНЦІЇ У БІБЛІОТЕЦІ: СТАНЦІЯ «Вулик знань»

Завдання: команда отримує «стільники» (шестикутники з картону). На одних написані питання про бджіл, на інших – відповіді. Потрібно правильно з'єднати їх, щоб утворився фрагмент медового стільника.

■ **Порада бібліотекаря:** Використовуйте науково-популярні видання про комах. Можна додати «секретне запитання» з книги Слабошпицького: «Хто такий Золотий Бджоляр, і чому його так називали?»

СТАНЦІЯ «Травник Золотого Бджоляра»

Завдання: «Сліпе» нюхання. Окрім вгадування запаху, діти мають знайти опис цієї рослини у книжковій виставці (за допомогою закладок-підказок). Дітям дають мішечки з пахучими травами (м'ята, чебрець, липа), і вони мають вгадати запах, який згадувався у творах.

СТАНЦІЯ «Мовна скарбничка: Смачні слова»

Завдання: гра «Літературне лото». Потрібно поєднати слово з його «дзеркалом» (значенням). Запропонуйте дітям скласти одне речення, використовуючи мінімум три слова зі списку. Наприклад: «У затишку, де віяв легкий легіт, на видноколі мерехтів блават». Письменник вживав багато «смачних» українських слів. Потрібно поєднати рідковживане слово з його значенням.

Видноколо	Горизонт, обрій, все, що можна охопити оком навколо.
Ґречний	Ввічливий, чемний, вихований.
Приязнь	Добре, прихильне ставлення до когось; дружба.
Блават	Волошка (синя квітка), або тканина блакитного кольору.
Затишок	Спокійне, захищене від вітру чи галасу місце.
Мерехтіти	Слабо світитися, блимати, з'являтися і зникати.
Легіт	Легкий, приємний вітерець.
Смакувати	Відчувати смак, отримувати велике задоволення від чогось.
Нишком	Тихо, так, щоб ніхто не почув; потайки.
Гармидер	Великий шум, безладдя, метушня.

СТАНЦІЯ «Ековартіві»

Завдання: бджоли – індикатори екології. Дітям пропонується картка з малюнком «засміченої галявини». За 1 хвилину вони мають «очистити» її (закреслити те, що шкодить природі) та «посадити» квіти-медоноси, підписавши їх назви.

ТВОРЧА ЛАБОРАТОРІЯ «Папуга на осінній гілці»

Артзавдання на уяву

Завдання: за допомогою осіннього листя (справжнього або паперового) «сховати» папугу так, щоб його не було видно на гілці. Дітям дають силует папуги. Папуга на осінній гілці – це контраст екзотики (яскравості) та української осені (золота/сірості).

Обговорення: Чому ми іноді хочемо сховатися, а іноді – бути яскравими, як Жако?

ГРА | «BookMatch: Обери свого героя»

Для підлітків, за біографічними нарисами та повістями

Завдання: діти мають знайти у книгах Слабошпицького, про кого йдеться, і обрати того, хто їм найбільше імпонує за описом. На картці написано лише хобі, мрію та одну цитату героя без імені. Оскільки Слабошпицький писав про видатних українців (серія «Марія Башкирцева», «Поет із пекла» тощо), можна зробити картки «профілів» героїв.

СТАНЦІЯ «Майстерня воску»

Завдання: Творча хвилинка. Створення паперової бджілки в техніці оригамі або колективна аплікація «Наш вулик», де кожен учасник на наклеїць-бджілці пише своє враження від квесту.

■ **Порада бібліотекарю:** Використовуйте аудіосупровід – запис звуків лісу та дзижчання бджіл. Це створює ефект занурення. За кожну пройдену станцію команда отримує «крапельку меду» (жовту фішку). Наприкінці ці фішки «обмінюються» на солодкі призи або тематичні наліпки. Зробіть виставку акцентною. Це не просто фон, а інструмент пошуку відповідей. Використовуйте твори М. Слабошпицького («Золотий Бджоляр», «Папуга з осінньої гілки»), а також енциклопедії про природу та інші видання.

■ **Вікова категорія:** Програму розраховано на молодший та середній шкільний вік. Для 9-10 років акцент варто зробити на ігрових елементах (пазли, мішечки). Для 11-12 – можна ускладнити станцію «Словниковий запас» та додати елементи літературного аналізу природи у творах Михайла Слабошпицького.

ЦІКАВИЙ ФАКТ

Багато сюжетів письменнику Михайлу Слабошпицькому для дитячих книг «підказав» його син. Коли Михайло Федотович писав складні літературні статті, малий Мирослав просив написати «щось людське» – наприклад, про те, як він ганявся за горобцями чи про свого папугу. Так з'явилися добрі та щирі історії, де дитячий погляд на світ став головним.

- Слабошпицький М. Ф. Норвезький кіт у намісті : оповідання та казки / М. Ф. Слабошпицький ; мал. О. Міщенко. — Київ : Веселка, 1996. — 127 с.: іл.
- Слабошпицький М. Ф. Рися, що жила на дереві : казки та оповідання / М. Ф. Слабошпицький ; худож. О. Мушкетик. — Київ : Ярославів вал, 2019. — 117, [2] с. : іл. — (Бедрик).
- Слабошпицький М. Ф. Славко й Жако : оповідання та казки / М. Ф. Слабошпицький ; худож. Н. П. Аксьонова. — Київ : Веселка, 1985. — 31 с.: іл.

РОЗДІЛ V. СЕНСОРНА ГРА «В гостях у Чудовиська Чу»

За мотивами серії книг Сашка Дерманського

Цільова аудиторія – діти з особливими освітніми потребами (далі – ООП), дошкільнята та учні молодших класів. Робота з дітьми з інклюзією вимагає особливого підходу: менше тексту, більше тактильних відчуттів, звуків та візуальних образів. Найкраще обирати твори, де є яскраві герої та зрозумілі емоції. Ця сенсорна гра «В гостях у Чудовиська Чу» за мотивами твору Сашка Дерманського про «Чудове Чудовисько» розроблена для дітей з ООП. У книзі піднімається тема дружби між дівчинкою Сонею та монстриком Чу. Це чудова метафора інклюзії: ми можемо бути різними зовні, але мати однаково добрі серця. Вона базується на мультисенсорному підході: залучення дотику, слуху, зору та нюху. Головна ідея – через тактильність та емоції донести меседж: «Інший не означає гірший». Чудовисько Чу виглядає незвично, але воно добре і щире. Це ідеальний місток для розмови про прийняття, дружбу та інклюзію.

Діти з інклюзією часто краще сприймають світ через дотик та запахи. Ми створюємо «сенсорну коробку» за мотивами книги. Велика коробка з отворами для рук, наповнена різними текстурами. Вам знадобиться звичайна картонна коробка, задекорована під лісовий будиночок. В середині мають бути предмети, що асоціюються з Чу та його пригодами.

Дерманський С. Чудове Чудовисько : повість / С. Дерманський ; іл. М. Паленка. — Вид. 20-е. — Київ : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2022. — 270 с. : іл.

Матеріали:

- Хутро (шматочок м'якої тканини): символізує самого Чу. Він добрий і пухнастий.
- Дерев'яні палички або кора: запах і відчуття лісу, де живе герой.
- Гудзики або намистини: Чу любить збирати цікаві дрібнички.
- Баночка з лавандою або м'ятою: «запах спокою», який допомагає дітям розслабитися.
- Дзвіночок: звук, що сповіщає про початок пригоди.

«Знайомство через дотик»

Тактильна терапія

Бібліотекар читає короткий опис Чу (який він м'який та теплий). Можна почати з короткої розповіді: «У далекому лісі живе рожеве і пухнасте Чудовисько Чу. Він дуже хоче з вами привітатися, але трохи соромиться, тому заховався у свій будиночок». Діти по черзі опускають руку в коробку і намагаються знайти «шматочок Чу» (хутро). **Важливо:** Якщо дитині важко засунути руки в темряву (страх невідомого), можна відкрити кришку і дозволити просто перебирати предмети.

■ **Для дітей з порушенням зору:** Це основний спосіб «побачити» героя.

■ **Для дітей з РАС:** Це допомагає зосередитися на одному відчутті та зняти тривожність.

«Звукова магія лісу»

Слухова адаптація

Коли бібліотекар читає слово «ліс», діти шарудять папером. Коли звучить ім'я «Чу» – легенько дзвонять у дзвоник.

«Кольоровий настрій Чу»

Візуальна комунікація

Матеріал: набір стрічок або карток (червона, жовта, синя, зелена, сіра, фіолетова); великі картки з виразами обличчя (усмішка, сльози, здивування).

★ СЦЕНАРІЙ ДІАЛОГУ

Орієнтовний текст для бібліотекаря

– Друзі, наше Чудовисько Чу дуже емоційне. Хоча він великий і пухнастий, серце у нього, як у дитини. Давайте допоможемо Чу розібратися в його почуттях!

СИТУАЦІЯ «НОВИЙ ДРУГ»:

Текст: «Соня принесла Чу смачне варення і запросила пограти разом. Що відчув Чу?»

Дія: Діти піднімають жовту стрічку (радість, тепло, сонце).

СИТУАЦІЯ «СТРАХ»:

Текст: «У лісі почалася сильна гроза, небо стало темним, а грім — гучним. Чу ніколи такого не чув».

Дія: Діти обирають сіру або фіолетову стрічку (тривога, страх).

СИТУАЦІЯ «СОРОМ'ЯЗЛИВІСТЬ»:

Текст: «Чу зробили комплімент, сказавши, що він найгарніше чудовисько у світі. Його щічки стали рожевими».

Дія: Діти показують червону або рожеву стрічку.

СИТУАЦІЯ «ОБРАЗА»:

Текст: «Хтось назвав Чу «страшним монстром», хоча він нікого не хотів лякати».

Дія: Діти обирають синю стрічку (сум, образа).

★ ТВОРЧА ХВИЛИНКА | «Мій власний Чу»

Замість складного малювання запропонуйте дітям створити аплікацію-наліпку. Дайте дітям готові силуети Чудовиська Чу на клейкій основі.

Запропонуйте «одягнути» його, приклеюючи вату, кольорові нитки або клаптики тканини.

■ **Чому це важливо:** Це розвиває дрібну моторику і дає дитині відчуття успіху («Я створив свого героя!»).

Це інструмент для завершення заходу (рефлексії). Дитина отримує аркуш із п'ятьма однаковими фігурками Чудовиська Чу. Кожна фігурка відповідає певній емоції, яку переживав герой під час читання книги.

■ Поради для інклюзивної взаємодії

Візуальні картки (ПЕКС): Для дітей, які не розмовляють, підготуйте картки з малюнками предметів, що лежать у коробці. Дитина може витягти предмет і вказати на відповідну картинку.

Рівень шуму: Уникайте різких звуків. Якщо використовуєте музику, вона має бути ледь чуною фоновою підтримкою.

Емоційне дзеркало: Чу змінює колір залежно від настрою. Можна підготувати дві фігурки Чу: рожеву (радість) і синю (сум), щоб діти могли показати, як вони почуваються зараз.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ДИТИНИ

Розфарбуй кожного Чу у той колір, який, на твою думку, найбільше підходить до його почуттів.

Стан Чу	Підказка для розмальовування	Твій колір
<i>Чу радіє</i>	Коли знайшов нових друзів або їсть варення	
<i>Чу сумує</i>	Коли йому самотньо або ніхто не хоче з ним грати	
<i>Чу дивується</i>	Коли побачив щось незвичайне у світі людей	
<i>Чу соромиться</i>	Коли його хвалять або він зробив щось незграбне	
<i>Мій настрій</i>	Останній Чу — це ти. Якого кольору ти зараз?	

Ця шкала перетворює пасивне слухання на активну співпрацю. Вона допомагає бібліотекарю побачити емоційний стан дітей наприкінці зустрічі. Якщо дитина розфарбувала свого Чу у темний колір – це сигнал бібліотекарю приділити їй хвилинку уваги, дати потримати «пухнастого Чу» або просто усміхнутися.

Для дітей із порушенням моторики: замість розфарбовування запропонуйте наклеїти на фігурки готові великі кольорові кружечки, стікери. Для дітей із порушенням зору: використовуйте об'ємний контур (можна навести межі фігурок клейовим пістолетом або густою фарбою), щоб дитина відчувала пальцями межі малюнка. Для дітей із РАС: підпишіть кожну емоцію чітким друкованим шрифтом та додайте маленьку піктограму-підказку біля слова (наприклад, усмішку біля слова «Радіє»).

■ **Порада:** Готові малюнки можна повісити на «Стіну друзів Чу» у бібліотеці. Це створить у дітей відчуття причетності до спільноти.

На завершення заходу подаруйте кожній дитині «вітамін сміливості від Чу» (це може бути наклейка або просто яскравий паперовий бант), аби дитина забрала частинку казки з собою.

Сашко Дерманський – один із найпопулярніших дитячих письменників сучасності. Його твори ідеально підходять для інклюзивних заходів, оскільки вони сповнені гумору, доброти та яскравих персонажів, які часто «не такі як усі» (наприклад, добрий дракончик або чудовисько, яке нікого не лякає). У книзі «Чудове Чудовисько» піднімається тема дружби між дівчинкою Сонею та монстриком Чу. Це чудова метафора інклюзії: ми можемо бути різними зовні, але мати однаково добрі серця.

РОЗДІЛ VI. ТВОРЧИЙ БОКС

Кожна книга – це зачинені двері, а вправи з нашого «Творчого бокса» – ключі до них. Ми підготували практичні завдання, які допоможуть перетворити класичне читання на інтерактивну пригоду. Це готові рішення, щоб перетворити звичайну зустріч у бібліотеці на яскравий досвід, про який дітям захочеться розповісти друзям. Використовуючи ці інструменти, ви зможете не просто популяризувати книгу, а зробити її частиною особистого досвіду кожної дитини.

Карта «ШЛЯХ ГЕРОЯ»

Трекер читачьких досягнень

Карта «Шлях героя» – це ігровий путівник, який допомагає організувати тривалу та цікаву роботу з дітьми в бібліотеці. Створена у формі маршрутного листа, розробленого спеціально для читачів, перетворюючи процес читання на захопливу гру. Кожне виконане завдання або опрацьована книга – реальний крок дитини до успіху, який візуалізується на ігровому маршруті. Фінальною точкою шляху є здобуття статусу «Охоронця Бібліотечки хоробрості», що підтверджує наполегливість та активність читача. Це допомагає дітям відчувати свій успіх, підвищує інтерес до книг та робить їхню участь у бібліотечних заходах активною та свідомою. Це візуальний інструмент для дитини, який перетворює читання на квест.

 Мета: Візуалізація успіху та додаткова мотивація до читання, формування навичок наполегливості та послідовності у виконанні завдань.

 Опис: Ігрове поле (схоже на настільну гру), де кожен крок – це прочитана книга або виконане завдання з виставки-гри.

 Методика: Дитина отримує ігрове поле (маршрутний лист), де кожна зупинка – прочитана книга або виконане творче завдання (наприклад, участь у вікторині про Леонтовича чи інтерв'ю з Жако). За кожен пройдений етап дитина отримує наліпку – щит або печатку або спеціальний знак відваги. Це робить успіх відчутним і наочним. Коли маршрут повністю пройдено, учасник отримує сертифікат «Охоронця Бібліотечки хоробрості».

РЕЗУЛЬТАТ: Використання такої карти допомагає дітям подолати бар'єр перед великими текстами, з'являється спортивний азарт. Карта «Шлях героя» стимулює дитину повертатися до бібліотеки знову і знову, щоб завершити свою власну історію успіху.

МАКЕТ | «Сертифіката Охоронця Бібліотечки хоробрості»

Сертифікат «Охоронця» – документ особистого тріумфу дитини, що фіксує її перехід на новий рівень впевненості. Він виконує функцію емоційного якоря: щоразу, дивлячись на нього, дитина згадує про свою здатність долати труднощі. Це не просто відзнака за читання, а символ внутрішньої стійкості та «суперсили», знайденої через книги.

Цей текст можна розмістити на гарно оформленому бланку формату А5.

СЕРТИФІКАТ ХОРОБРОСТІ

Цим підтверджується, що _____
_____ (Прізвище та ім'я дитини)

Офіційно здобув(ла) звання «Охоронець Бібліотечки хоробрості».

Ви проявили неабияку читацьку мужність, подолали шлях разом із героями книг, навчилися перемагати страхи та знайшли свою внутрішню суперсилу.

Ваша зброя: Слово. Ваш щит: Книга. Ваша суперсила: Знання.

Дата: «_» _____ 202__ р. Бібліотекар: _____ (підпис)

«Скарбничка моєї стійкості»

«Скарбничка моєї стійкості» – це інструмент для творчого аналізу прочитаного, який допомагає дитині «приміряти» досвід героя на себе. Це не просто переказ сюжету, а пошук внутрішньої сили через літературні образи. Практична вправа для опрацювання прочитаного.

■ **Мета:** Розвиток емпатії та самоаналізу.

■ **Опис:** Список запитань-рефлексій, які дитина заповнює після знайомства з героєм книги. Наприклад: «Яку суперсилу героя я б хотів позичити?», «Що допомагало герою не здаватися?».

■ **Методика:** Використовується як елемент «Бібліотечки хоробрості». Після читання дитина обирає одну рису характеру героя, яка їй найбільше відгукнулася (наприклад, наполегливість, доброта, гумор), і записує її у свою індивідуальну картку – скарбничку.

■ **РЕЗУЛЬТАТ:** Поступово картка заповнюється «скарбами» – якостями, які складають особисту формулу стійкості дитини.

СЦЕНАРІЙ ЦИФРОВОГО СТОРІТЕЛІНГУ | «Мій хоробрий влог»

«Мій хоробрий влог» – це інноваційний формат презентації книг, де класичне читання поєднується з актуальними медіанавичками. Це творчий майданчик, на якому підліток перетворюється з пасивного читача на активного контент-мейкера, популяризуючи літературу через мову сучасних соцмереж (TikTok, Reels, Shorts).

■ **Мета:** Поєднання читання з навичками медіаграмотності та ораторського мистецтва. Трансформація читацького досвіду у візуальний контент; розвиток навичок публічного виступу та впевненості. Популяризація читання серед однолітків через сучасні цифрові канали.

■ **Опис:** Шаблон для створення короткого відео (TikTok/Reels) про книгу з виставки.

■ **Методика:** Учень отримує завдання зняти короткий 30-секундний ролик. Виклик, перед яким постав герой. Основний фокус – не на переказі сюжету, а на власних емоціях та думках. Чому ця книга додає хоробрості саме мені?

Структура відео (таймінг: 45-60 секунд):

Зачіпка (0:00-0:10): Дитина озвучує свій страх або ситуацію, де потрібна сміливість.

Приклад: «Ти коли-небудь боявся темряви/нової школи/сказати правду?»

Знайомство з героєм (0:10-0:25): Показ обкладинки книги. Коротка теза про героя, який пройшов через схоже випробування.

Ключова фраза: «Цей хлопець/дівчина відчували те саме, але...»

Кульмінація (0:25-0:45): Опис одного вчинку або думки з книги, що надихає.

Заклик (0:45-0:60): Запрошення підписників/друзів прочитати книгу в бібліотеці.

■ Технічні поради для дитини:

- Знімай при денному світлі навпроти вікна.
- Використовуй книги з «Бібліотечки хоробрості» як реквізит.
- Додай фонову музику.

РЕЗУЛЬТАТ: Створення «хороброго влогу» допомагає подолати страх публічного виступу та вчить дитину висловлювати власну думку лаконічно й переконливо.

ІНТЕРАКТИВНИЙ КОНСТРУКТОР | «Меморі-бокс героя»

«Меморі-бокс героя» – це методичний інструмент для глибокого змістовного аналізу літературного твору через предмети – символи. Вправа пропонує дитині вийти за межі тексту та матеріалізувати риси характеру героя, створюючи особливу «коробку пам'яті», що зберігає секрети його незламності.

■ **Мета:** Глибоке занурення в сюжет через метафори та тактильні відчуття, розвиток асоціативного мислення та креативності.

■ **Опис:** Предмети розміщуються у фізичній коробці (яку можна задекорувати) або у віртуальному колажі. Важлива умова – кожен предмет має бути обґрунтований: дитина пояснює, як саме ця річ допомогла герою перемогти страх.

■ **Методика:** Учасники обирають книгу та підбирають 3-5 предметів (реальних або вирізаних із паперу), які допомогли герою перемогти страх (наприклад, ліхтарик, перо, лист від друга).

РЕЗУЛЬТАТ: Створюючи такий бокс, дитина «засвоює» стратегію успіху героя, перетворюючи його сміливість на свій власний емоційний ресурс. Це робить виставку-гру живою та персоналізованою.

★ ІНТЕРАКТИВНА ВПРАВА | «Рюкзак сміливця»

Для виставки-гри

Інтерактивна гра «Рюкзак сміливця» – це своєрідна «естафета мудрості». Вона дозволяє дітям поділитися досвідом подолання страхів, який вони запозичили у літературних персонажів. Рюкзак тут символізує готовність до життєвих пригод: ми наповнюємо його не просто речами, а знаннями та підтримкою тих, хто вже пройшов свій шлях до перемоги.

■ **Мета:** Глибоке занурення в психологію героя через метафори та тактильні відчуття; розвиток емпатії, асоціативного мислення та здатності дитини знаходити вихід із складних ситуацій.

■ **Опис:** Центром виставки є справжній туристичний рюкзак або паперовий макет. Замість абстрактних відгуків дитина оперує символами – предметами-картками. Кожен обраний предмет (ліхтарик, компас, термос тощо) має бути обґрунтований: дитина пояснює, як саме ця метафорична «річ» допомогла герою книги перемогти страх чи подолати випробування.

■ **Методика:** Після прочитання книги дитина отримує кольорову картку у формі певного предмета (ліхтарик, компас, термос, бинт, книга). На звороті картки дитина пише одну «пораду хоробрості» від героя книги. Картка кладеться у рюкзак. Наступний читач може засунути руку в рюкзак, витягнути випадкову картку-пораду та знайти книгу, яку порадив попередній учасник.

✓ **РЕЗУЛЬТАТ:** Наповнюючи рюкзак, дитина не просто переказує сюжет, а «приміряє» на себе стратегію успіху персонажа. Вона перетворює літературну сміливість на свій власний емоційний ресурс, усвідомлюючи, що будь-який страх можна перемогти, якщо мати правильне «спорядження» в душі. Це робить виставку живою, інтерактивною та глибоко персоналізованою.

★ МАНІФЕСТ | «10 правил сміливого читача»

Це етичний кодекс читача. Він допомагає дитині зрозуміти, що читання – не пасивне споглядання, а активний акт хоробрості та самопізнання.

Порада щодо оформлення: Цей маніфест можна роздрукувати на папері (крафт) або стилізувати під старовинний сувій. Це додасть атмосферності вашій виставці-грі.

1. Справжня сміливість – це відкрити книгу, яка здається складною.

Не бійся незрозумілих слів, бійся закритих дверей до нових світів.

2. Боятися разом із героєм – це нормально.

Страх не робить тебе слабким, він робить тебе співчутливим.

3. Став запитання автору.

Сміливий читач не просто читає текст, він сперечається, сумнівається і шукає власну правду.

4. Читай те, що подобається тобі, а не те, що диктують інші.

Мужність – це мати власний смак.

5. Книга – це твій щит.

Коли світ навколо стає тривожним, знайди прихисток у сторінках, які дарують надію.

6. Не кидай героя на півдорозі.

Навіть якщо йому дуже важко, дочитай до кінця – пройди цей шлях разом із ним.

7. Ділися прочитаним.

Розповісти іншим про свою улюблену книгу – це теж акт відваги, адже ти відкриваєш частинку своєї душі.

8. Шукай суперсилу в кожній історії.

Навіть у найменшій казці сховано рецепт того, як подолати великого дракона.

9. Будь героєм свого життя.

Виходь за межі паперу: використовуй доброту і стійкість, про які прочитав, у реальному світі.

10. Пам'ятай: бібліотека – це штаб-квартира сміливців.

Тут немає місця для нудьги, лише для великих пригод та відкриттів!

РОЗДІЛ VII. ЛІТЕРАТУРНИЙ КАЛЕНДАР ПИСЬМЕННИКІВ – ЮВІЛЯРІВ – 2026

1. Леся Українка (155 років від дня народження)

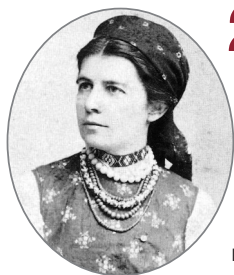
Акцент: Стийкість, незламність та магія природи.

Інтерактивна форма: Ековистава «Голос Мавки в цифровому світі».

Методика: Запропонуйте дітям за допомогою штучного інтелекту або графічних редакторів створити сучасний образ Мавки чи Лукаша. Як би вони виглядали у 2026 році?

Завдання: Створення «Поетичного гербарію». Кожна рослина, згадана в «Лісовій пісні», має бути знайдена у книгах бібліотеки з коротким описом її магичних властивостей.

2. Олена Пчілка (177 років від дня народження)

Акцент: Витоки дитячої літератури та родинні цінності.

Інтерактивна форма: Майстерня «Видавництво Олени Пчілки».

■ **Методика:** Оскільки вона була видавцем першого дитячого журналу «Молода Україна», діти мають створити власну стінгазету або Zine (малотиражний журнал) про життя своєї громади під час війни.

Завдання: Конкурс на кращий переклад або переказ байки Олени Пчілки сучасною мовою (із використанням сучасного сленгу, але зі збереженням моралі).

3. Іван Франко (170 років від дня народження)

Твори для роботи: «Коли ще звірі говорили», «Лис Микита», «Абу-Касимові капці».

Акцент: Ерудиція, соціальна етика, справедливість, винахідливість, працьовитість та казки для малят.

Інтерактивна форма: Судове засідання «Чи винен Лис Микита?».

■ **Методика:** Рольова гра. Діти діляться на «обвинувачення», «захист» та «присяжних». Обговорюються вчинки героя з погляду моралі та хитрості.

Завдання: Гра «Микита-блогер». Якби Лис Микита мав свій YouTube-канал, про що б він знімав відео? Написання сценарію для першого випуску.

---

4. Михайло Слабошпицький (80 років від дня народження)

Твори для роботи: «Чудеса на дванадцятому поверсі», «Папуга з осінньої гілки», «Славні імена нашої історії», «Марічка і котик».

Акцент: Природа, патріотизм та біографії видатних людей.

Інтерактивна форма: Скрапбукінг «Українці, що змінили світ».

■ **Методика:** На основі його біографічних нарисів діти створюють колажі про видатних діячів (Марію Башкирцеву, Петра Яцика тощо).

Завдання: «Лист у минуле». Після читання оповідань про відомих українців, діти пишуть коротку листівку-подяку герою (наприклад, Петру Сагайдачному чи Марії Заньковецькій).

5. Григорій Фалькович (85 років від дня народження)

Твори для роботи: «Шалахмунеси», «Корова спекла коровай», «Паровоз із пунктуальністю», «Хвацькі вірші».

Акцент: Гумор, гра слів та дитяча фантазія.

Інтерактивна форма: Поетичний слем «Батл Шалахмунесів».

■ **Методика:** Змагання на найсмішніше читання віршів автора з використанням різних емоцій (пошепки, як робот, як оперний співак).

Завдання: Створення власного «Шалахмунеса» з підручних матеріалів (нитки, ґудзики, тканина)

6. Таня Стус (50 років від дня народження)

Твори для роботи: «Таємні історії маленьких і великих перемог», «Коли я була лисицею», «Різдвяна чупакабра».

Акцент: Бібліотерапія, емоційний інтелект, проживання складних досвідів через метафору.

Інтерактивна форма: Коло довіри «Мій таємний острів сили».

■ **Методика:** Обговорення оповідань зі збірки «Таємні історії...». Бібліотекар пропонує дітям обрати «суперсилу», яка допомагає їм у складні часи.

---

7. Іван Малкович (65 років від дня народження)

Твори для роботи: «Золотий павучок», «Абетка», «Подорож у країну ангелів».

Акцент: Естетика книги, магія слова, зв'язок поколінь.

Інтерактивна форма: Майстерня видавця «Як народжується краса».

■ **Методика:** Порівняльний аналіз ілюстрацій до однієї казки в різних виданнях. Пояснення ролі «диригента книги» (видавця).

Завдання: Створення власної ілюстрованої літери для «Великої Бібліотечної Абетки».

8. Оксана Іваненко (120 років від дня народження)

Твори для роботи: «Лісові казки», «Кисличка», «Чорноморка», «Сандалики, повна швидкість!».

Акцент: Екологічна свідомість, спостереження за природою, класична мова.

Інтерактивна форма: Екоекспедиція «Слідами лісових казок».

■ **Методика:** Сторітелінг під відкритим небом або в куточку природи. Бібліотекар читає уривок, де описується дерево чи тварина, а діти мають вгадати об'єкт за природничими ознаками.

Завдання: Складання «гербарію казок» – засушені листочки рослин, про які писала авторка, з цитатами з книг.

9. Сашко Дерманський (50 років від дня народження)

Твори для роботи: «Чудове Чудовисько», «Маляка – принцеса Драконії», «Стонадцять халеп Остапа Квіточки», «Лімерики».

Акцент: Пригодницьке фентезі, сучасний сленг, подолання страхів через сміх.

Інтерактивна форма: Літературний квест «Лабіринтами Чудовиська».

■ **Методика:** Створення «карти пригод» за мотивами книг автора. Використання прийому «комікс-паузи» – діти мають домалювати діалоги героїв у критичній ситуації.

Завдання: Скласти власний «лімерик» (короткий жартівливий вірш) за зразком автора про бібліотеку чи школу.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ДЖЕРЕЛА

- 1. Бех І. Д. «Виховання особистості».** Підручник з психології виховання, що допомагає зрозуміти глибинні механізми емоційного розвантаження та формування цінностей у дитини.
- 2. Була О. «Туконі – мешканець лісу».** Серія книжок-картинок для розвитку візуальної грамотності та емпатії (методика «тихого читання»).
- 3. Гордійчук М. Микола Леонтович.** (Або інше біографічне видання для підготовки музичного квесту).
- 4. Дерманський С. В. «Чудове Чудовисько» / «Маляка — принцеса Драконії».** Найкращі зразки сучасного пригодницького жанру для подолання дитячих страхів та заохочення до самостійного читання. (Книга-антистрес для подолання страхів).
- 5. Іваненко О. Д. «Лісові казки».** Еталонні тексти для екологічного виховання та розвитку любові до природи у молодших школярів.
- 6. Малкович І. А. «Абетка» / «Золотий павучок».** Естетичне виховання та різдвяна атмосфера
- 7. Степаненко М. «Українська сила – українська книга».** Методичне обґрунтування читання як чинника виховання
- 8. Стус Т. В. «Таємні історії маленьких і великих перемог».** Книга для терапевтичних читань, яка допомагає обговорювати з дітьми складні емоції та досвід війни.
- 9. Фалькович Г. А. «Шалахмунеси» / «Паровоз із пунктуальністю».** Поетичні збірки для розвитку фантазії, почуття гумору та гнучкості рідної мови. (Джерело для вашої авторської руханки).
- 10. Франко І. Я. «Коли ще звірі говорили».** (Збірка казок). Класика української літератури для дітей, де кожна казка — це урок соціальної етики. (Основа для гри-лабіринту).
- 11. Чуб Н. В. «Азбука доброти» / «Психологія для дітей».** Практичний посібник для проведення інтерактивних занять з етичного виховання.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ДЖЕРЕЛА

- 1. Курінська А. До календаря ювілеїв ЮНЕСКО додадуть дати, пов'язані з Леонтовичем та Києво-Печерською лаврою** [Електронний ресурс] // А. Курінська // Суспільне Культура : [вебсайт]. — Електрон. дані. — Режим доступу: <https://suspilne.media/culture/1160766-do-kalendara-uvileiv-unesko-dodadut-dati-povazani-z-leontovicem-ta-kievo-pecerskou-lavrou/>. — Назва з екрана. — Дата звернення: 23.03.2026.
- 2. Леонтович М. Д. Гра в зайчика** [Електронний ресурс] : дитячий хоро-вий твір на основі народної пісні / М. Д. Леонтович // YouTube : [інтернет-відеохостинг]. — Електрон. дані. — Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=qRE6JygBONs>. — Назва з екрана. — Дата звернення: 20.02.2026.
- 3. Леонтович М. Д. Дударик** [Електронний ресурс] : хоро-вий твір // YouTube : [інтернет-відеохостинг]. — Електрон. дані. — Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=_8sxQmjKOa4. — Назва з екрана. — Дата звернення: 20.02.2026.
- 4. Леонтович М. Д. Женчикок-бренчикок** [Ноти] : оброб. укр. нар. пісень / М. Д. Леонтович ; упоряд. С. Крижанівський ; худож. М. М. Усов. — Київ : Музична Україна, 1983. — 40 с.
- 5. Леонтович М. Д. Хорові твори** [Ноти] / М. Д. Леонтович ; ред.-упоряд. В. В. Кізик ; худож. оформ. І. В. Кривошея. — Київ : Музична Україна, 2005. — 376 с. : іл.
- 6. Україна. Верховна Рада. Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2026-2027 роках** [Електронний ресурс] : Постанова Верховної Ради України від 20.01.2025 № 4088-IX // Верховна Рада України. Законодавство України : [вебсайт]. — Електрон. дані. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4088-IX#Text>. — Назва з екрана. — Дата звернення: 11.02.2026.
- 7. Фалькович Г. «Шалахмунеси»** [Електронний ресурс] / Г. Фалькович // Osvita.ua : [вебсайт]. — Електрон. дані. — Режим доступу: https://osvita.ua/school/literature/f/82076/#google_vignette. — Назва з екрана. — Дата звернення: 18.03.2026.
- 8. Фалькович Г. Розкажи мені казку про війну** : вірші / Г. Фалькович ; намал. А. Птаха. — Тернопіль : Богдан, 2025. — 45 с. : іл.
- 9. Франко І. Я. Зібрання творів** : у 50 т. Т. 2 : Поезія / І. Я. Франко ; упоряд. та комент. І. І. Басса [та ін.]. — Київ : Наукова думка, 1976. — 543 с. : іл.
- 10. ЮНЕСКО відзначить дві знакові дати української культури** [Електронний ресурс] // Офіційний вебпортал Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення : [вебсайт]. — Електрон. дані. — 2025. — Режим доступу: <https://nrada.gov.ua/yunesko-vidznachyt-dvi-znakovi-daty-ukrayinskyi-kultury/>. — Назва з екрана. — Дата звернення: 10.02.2026

**Код майбутнього:
читай,
твори,
перемагай**

Методичні рекомендації щодо проведення
Всеукраїнського тижня дитячого читання – 2026

Відповідальна за випуск А. І. Гордієнко
Укладач О. Г. Бойко
Редактор О. А. Кадькаленко
Комп'ютерна верстка Р. Ю. Полевічок
Підписано до друку 20.03.2026 р.
Зам. № 2.

Видавець та виготовлювач
НБУ для дітей
вул. Януша Корчака (Баумана), 60,
м. Київ, 03190
Тел./факс.: 400-65-87, тел.: 400-05-01, 400-70-91
<https://www.chl.kiev.ua>
e-mail: library@chl.kiev.ua

НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ для дітей

Національна бібліотека України для дітей
вул. Януша Корчака (Баумана), 60,
м. Київ, 03190

Тел/факс. 400-65-87, тел. 400-05-01, 400-70-91

<https://www.chl.kiev.ua>

e-mail: library@chl.kiev.ua